

נודה מאד לכל מי
שיכול לסייע בכיסור
הרצאות ההדפסה.
להנצחות
לע"נ וכרי"ב,
נא לפנות למייל
mdh036194741
@gmail.com

דברי השירה

ויזבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמס (זברים לא)

מתורת מורינו רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א

רב ביהכ"נ ידברי שירי ואזור מרכז ב"ב

נערך ע"י א.ח.ב. • ניתן לקבל הגליון במייל mdh036194741@gmail.com

דברי הספד בהסתלקות רבן של כל בני הגולה

מורינו ורבינו הגאון הגדול והקדוש רבי שמריהו יוסף חיים קניבסקי זצוקללה"ה
שנאמרו בבית הכנסת 'שונה הלכות' בני ברק

התעניין רק בדברים רוחניים

והנה כאן נמצאים בני תורה, תלמידי חכמים שיודעים שהעיקר בחיים זה לימוד תורה ורוחניות, אבל ידוע מה שבעלי המוסר אמרו, שיש את החלק של "יודעת היום" ויש את החלק של "והשבות אל לבבך", וזה רחוק אחד מהשני כרחוק מזרח ממערב, והיינו שלא מספיק הידיעה הזאת אלא צריך לחיות כך.

ואצל רבינו זצוק"ל, ראו כל הזמן איך הוא היה חי בצורה הזאת, אצלו היה מונח בראש רק תורה, ומלבד זה שום דבר אחר, ופעם סיפר הגאון רבי נתן איינפלד זצ"ל שהגיע לרבינו בתחילת השבוע עם גביר מאמריקה שתרם סכום עצום של כסף עבור כולל חזון איש, וזה היה ביום ראשון, ובסוף אותה שבוע הגביר חזר לרבינו כדי לקבל את ברכתו לפני חזרתו לאמריקה, ורבי נתן הזכיר לרבינו שהוא נישא אליו עם הגביר בתחילת השבוע, רבינו אמר שהוא לא זוכר, ועד כמה שרבי נתן ניסה להזכיר לרבינו את התרומה שהגביר תרם עבור הכולל, רבינו לא זכר כלום מכל זה.

וכל זה פלא, שהרי רבינו זכר בעל פה את כל הש"ס בבלי וירושלמי ואת כל התורה כולה, וסיפור כזה שהיה רק לפני כמה ימים הוא כבר לא זכר, והאמת הוא שכל אחד זוכר את מה שחשוב לו לזכור ומה שהוא רוצה לזכור, ולרבינו מלבד התורה שום דבר לא עניין אותו, ואדרבה זה רק הפריע לו לזיכרון של התורה, ולכן הוא לא זכר כלום מלבד התורה. ומשל למה הדבר דומה, לאדם שהולך ברחוב ורואה לפניו מכוניות שונות וכל אחד בצבע שונה, ואם יבוא משהו וישאל אותו איזה מכוניות עברו לפניו לפני דקה הרי הוא לא יזכור כלום, ואפילו שהם עברו לידו והוא ראה אותם, וההסבר לזה הוא כיון שזה לא חשוב לו הוא לא זוכר את זה.

ואצל רבנו מלבד דבר שקשור לתורה ומצוות שום דבר לא היה חשוב בעיניו.

ופעם אחת הייתי אצלו, ושאלתי את רבינו מה הדין בספירת העומר באחד שיאמר ביום כ"ג בעומר שהיום המספר כמו הבית של רבינו ברחוב רשב"ם, האם יצא ידי חובת ספירת העומר ואינו יכול לספור בברכה... ורבינו אמר לי "מי יודע איפה אני גר?!", "השבתי לרבינו "כולם יודעים איפה רבינו גר!", רבינו אמר לי "אני לא יודע באיזה מספר אני גר"!!!

לאחרונה אחד מתושבי בני ברק סיפר לי, שלפני שנים רבות ראה את רבינו הולך בכניסה לבני ברק ליד חברת קוקה קולה, ושאל את רבינו לשם מה הוא הגיע לאזור, ואמר לו רבינו שהוא לא יודע איך הוא הגיע לשם, היהודי הציע לרבינו שהוא יחזיר אותו לביתו, ורבינו אמר לו שהוא לא רוצה להטריח אותו, היהודי הציע בכל זאת לרבינו שהוא ילך עם רבינו לכיוון הבית עד המקום שבו רבינו ידע היכן הוא נמצא וידע ללכת לביתו, וכך הם התחילו ללכת ברחוב כהנמן, המשיכו לרחוב עזרא, ולאורך כל הדרך רבינו לא ידע עדיין איך להמשיך לבד לביתו, ורק כשהגיעו לרחוב נחמיה [רחוב מגבילה לרחוב רשב"ם] רבינו אמר שמכאן הוא כבר יודע את הדרך!!!

והאמת, מובא במדרש שהראש של האדם נמשל לכוס מלאה בשמן, שאם מכניסים משהו מיד השמן נוטף לבחון, וכך בראש של הבן אדם שכל ידיעה מיותרת שהוא מכניס על ידי זה יש חלילה פחות מקום לתורה, ואם היה בראש רק תורה, ממילא היינו שקועים כל הזמן רק בתורה ולא בשום דבר אחר, ולפעמים רואים בני אדם שקראו איזה

מיעוט השגתנו

קשה מאוד לדבר ולהספיד על מרן שר התורה זצוקללה"ה, ובפרט שאין לנו שייכות לדרגות הגדולות של רבנו, ואפילו לא טיפה מן הים, כי כל מה שנדבר זה אפילו לא ההתחלה ממה שהוא היה, ומה שכן ראינו בעיניים הקטנות שלנו זה יכול להביא אותנו להתקרב קצת ממה שהיה, כי יש דברים שכל אחד יכול להתחזק בהם, וכך נוכל להמשיך ללכת בדרכיו.

סבר פנים יפות

ידוע שלרבינו היה סדרים של לימוד, בהם היה לומד סדרים והספק שקבע לעצמו [בהמשך נביא כמה עובדות על הדרגות הגדולות שהיו לו בשקיעות בתורה], והיה קורא לזה 'חובות', בכל זאת רבינו תמיד היה ברוגע ובשלחה, וכל מי שהיה נכנס אליו היה מרגיש שיש לרבינו את כל הזמן שבעולם עבורו.

ועלינו ללמוד ממנו איך כל אחד ואחד צריך להתייחס לזולת, ואיך לקבל את השני, אפילו כשיש לאדם סדרים משלו, ולהיות תמיד בסבר פנים יפות.

הרגיש את השני

לפני יותר מעשרים שנה הגיע יהודי לרבנית ע"ה וביקש ממנה עזרה מאחר שבנו לא התקבל לתלמוד תורה. לאחר כמה ימים הוא הגיע שוב בשעה מאוחרת בלילה לומר לרבינו שבנו התקבל לתלמוד תורה. רבינו נכנס לחדר היכן שהרבנית ישנה וסיפר לה שאותו ילד התקבל. אחד מבני הבית שאל את רבינו שהרי כבר לפני כמה שעות הרבנית הלכה לישון, ולמה זה כל כך חשוב להעיר אותה בשביל זה, ענה לו רבינו 'כבר כמה לילות שהרבנית לא נרדמת בגלל שאותו ילד עדיין לא התקבל לתלמוד תורה'.

רבינו מאוד דאג והרגיש את הזולת, ועלינו לקבל מושגים בענין זה.

כוח התפילה

והנה המסר הראשון שעלינו ללמוד עם פטירת רבנו, זה הכח של תפילה, שמזכר בכמה מקומות בגמ' שיש מושג שהיה רשות למלאך המות לקחת נשמה של מישהו מסויים אבל לא יכול ליה, וכמו שכתוב אצל דוד המלך, וזה או על ידי לימוד תורה או על ידי תפילה, שזה מונע ממלאך המוות לקחת את הנשמה, ואצל רבנו הקב"ה לקח אותו בפתע בלי שהיה אפילו זמן להתפלל, ואם זה היה לוקח קצת יותר זמן הרי זה היה מתפרסם במהירות, ותוך כמה שניות כולם היו מתפללים, ואם מילויני אנשים בכל העולם היו מתפללים, ודאי שמלאך המוות לא היה יכול לו, אמנם מהשמים סיבבו שיהיה בדרך זאת, שכבר חיכו לנשמתו הקדושה למעלה, ועכ"פ זה מסר גדול לדעת מה זה הכח של תפילה.

ובאמת, בגמ' כתובות (דף ק"ד ע"א) כתוב שביום פטירתו של רבי אמרו החכמים שכל מי שיאמר שרבנו נפטר ידקר בחרב, והיינו שהם לא רצו שיאמרו שרבי נפטר, ובשיטה מקובצת שם כתוב שאפילו שרבי נפטר אם היו ממשיכים להתפלל, על ידי התפילות היה יכול להיות תחיית המתים לרבי.

אצל רבינו הקדוש, אמנם לא התפללו על תחיית המתים, אבל כיון שלא ידענו על פטירתו, התפללו שרבינו ימשיך לחיות, וזה מועיל שרבי יחזור לחיות, וזהו הכח של התפילה אפילו להחיות מתים, וק"ו להשאירו בחיים.

השיב לכל אחד עם כוח התורה

ומרן הסטיפלר זצוק"ל אמר פעם לבנו הגדול של רבינו, הגראי"ש שליט"א, שאם יש לו שאלה או ספק מה לעשות שישאל את אביו כי יש בראש של רבינו רק תורה, וכל מה שהוא אומר מגיע מהתורה, ולא משום מקום אחר.

ופעם אחת הייתי אצלו ואמרתי לו שבגמ' עבודה זרה מסופר שפעם היו כמה אמוראים שהביאו בטעות יין לגוי אחד, ושם יש נידון מה הדין של היין, ושאלתי את רבינו שמסופר על הסטיפלר שפעם בא אליו בחור ישיבה והוא ראה עליו שהוא לא יהודי, ובדקו את זה והתברר שאמו לא עברה גיור כדן, ואם כן איך האמוראים לא ראו את זה, ומיד ענה לי רבינו שמהשמים העלימו את זה מהם כדי שתצא אותה הלכה בגמרא.

וזכינו שבזכות שרבינו היה כל כולו תורה ומחובר לתורה, היו מגלים לרבינו מהשמים מה לענות לאנשים שהגיעו אליו. וכידוע שרבינו היה יכול לענות לשני אנשים לכל אחד באופן אחר, ופעם שאלו את רבינו למה הוא לא עונה לכל מי ששואל שאלה דומה את אותה תשובה, ורבינו ענה שכל פעם הוא עונה איך שאומרים לו לענות.

ופעם היה אחד שהגיע לרבינו ובכה שהוא לא מצליח להבין כלום בתורה, והוא מנסה ללמוד והראש לא קולט. רבינו אמר לו להתחזק בתפילה בציבור, ובאמת היה לאותו אחד חולשה בזה, והתחיל להקפיד, וכעבור חודשיים הוא הגיע שוב לרבינו ואמר לו שהוא לא הפסיד תפילה בציבור במשך חודשיים אפילו פעם אחת, ועדיין הוא לא מצליח ללמוד ולהבין, רבינו אמר לו שוב להתחזק בתפילה בציבור, ואותו אחד היה גר בירושלים ולאחר כחודש הוא נרדם בתחילת הלילה והתעורר בשעה מאוחרת וזכר שעדיין לא התפלל תפילת מעריב, ובשכונתו כבר לא היו מנינים בשעה כזאת, ובכל זאת קם ויצא מביתו והלך עד שכונת זיכרון משה בשעה שתיים בלילה, ובדיקו אז הסתיים המנין הקודם, אבל אותו אחד קיים את מה שרבינו אמר לו והוא נשאר עד שהתאספו עשרה למנין, רק קרוב לשעה שלש לפנות בוקר התאסף המנין, עקב השעה המאוחרת היה לו קושי לחזור הביתה. לאחר שבוע, פתאום נפתחו לו מעיינות החכמה, והוא הצליח להבין את הלימוד בהירות, ואמנם זה בזכות שהוא התאמץ ועשה מסירות נפש על מה שרבינו הורה לו.

וסיפור נוסף היה, שפעם שלחו אחד שישאל את רבינו עבור שידוך מסוים, שלאבי הכלה קוראים ראובן יוסף ולבחור קוראים יוסף, האם זה נחשב כשתי שמות או כשם אחד, ורבינו ענה ששמואל יצחק ויצחק זה שתי שמות, אותו יהודי חזר ושאל שהשמות היו ראובן יוסף ויוסף, ורבינו אמר ששוב ששמואל יצחק ויצחק זה שתי שמות, אותו אחד חשב שרבינו מתכוין כמשל שזה כמו שמואל יצחק ויצחק שזה שתי שמות, וכשהוא התקשר להודיע למי ששלח אותו, הם אמרו לו שבאמת השאלה היתה על שמואל יצחק ויצחק... והביאור בזה, שמי ששקוע בתורה ומחובר כל הזמן רק לתורה מהמשמים, שמים בפיו את הדברים שצריך לומר.

ואתמול סיפר לי יהודי אחד, שלפני כשלוש שנים אמרו הרופאים לחמוי שהוא צריך לעבור ניתוח להורדת הרגל רח"ל, והניתוח היה צריך להיות ביום חמישי, אבל ביום רביעי היה איזה וכוח קטן בין הרופאים על משהו צדדי, ולכן דחו את הניתוח ליום ראשון, וביום חמישי החולה שלח את שמו לרבינו שיתפלל עליו שהניתוח יעבור בשלום, רבינו אמר "לא להוריד את הרגל", וגם כשאמרו לו שהרופאים אמרו שהוא חייב להוריד את הרגל, ואם לא, הוא יבוא לכלל סכנה, רבינו חזר ואמר "לא להוריד את הרגל", וכיון שרבינו אמר, הם שמעו בקולו ולא שמעו לרופאים, ולאחר כמה שבועות הגיע איזה רופא מומחה מאמריקה, והביאו לו את התיק הרפואי של אותו יהודי, והוא אמר שאין שום צורך להוריד את הרגל, ואם היו מורידים את הרגל אותו יהודי לא היה שורד.... והוא עד היום חי וקיים, ובריא עם שני רגליו.

ופעם הייתי אצלו, כשהיה איזה שהיא בעיה רפואית אצל אחד מקרובי משפחתי, ואמרתי לו שהרופאים אומרים לעשות בדיקה בראש, ורבינו אמר לא לעשות, ושוב אמרתי לרבינו שהרופא אמר לעשות, ורבינו אמר תגיד לרופא שיבדוק את הראש שלו...

אמנם בדרך כלל רבינו היה אומר לשמוע בקול הרופאים, אבל כל פעם הוא היה אומר כפי איך שמהשמים היו מגלים לו לענות.

והחזיקו בשבילנו הוא, שהרי רבינו לא הגיע לדרגות האלו בזכות ברכות או בזכות קברים, אלא אך ורק על ידי לימוד התורה, וכמה שאנחנו נהיה יותר שקועים בלימוד, ולא נכניס ידיעות שלא קשורות לתורה, ככה נזכה ללכת בדרכיו.

השם יעזור שכל אחד יתחזק במשהו, כל אחד לפי דרגתו, כל התקדמות או כל מעשה הכי קטן זה שווה מיליונים! ונזכה בקרוב שרבינו יחזור אלינו בעת תחיית המתים, יחד עם משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

סיפור שתפס להם את כל הראש ואז הם הולכים ברחוב, ממילא הם ממשכים לחשוב על זה, והטעם משום שזה הדבר היחיד שמעניינים אותם כעת, ואצל רבינו הדבר היחיד שעניין אותו והיה חשוב לו זה התורה, ולכן ממילא הוא כל הזמן היה שקוע רק בזה.

והגאון רבי גדליה הוניגסברג שליט"א המרא דאתרא דפה, סיפר שהוא עשה ברית לאחד מילדיו למחרת יום כיפור, וקרא לבנו יהונתן, נכח שם הסבים רבינו ומרן הגראי"ל שטינמן זצוק"ל, והם ישבו יחד והתחילו לבדוק בעל פה מתחילת הש"ס באיזה מקומות בתנ"ך כתוב יהונתן ובאיזה מקומות כתוב יונתן. זה היתה השיחת חולין שלהם...

וזכורני כשהייתי בחור, היה אולם שמחות אחד בבני ברק שהיה ממוקם ברחוב סעדיה גאון, קראו לזה 'אולם קרויזר', רבנו היה הולך מביתו לכולל חזון איש דרך רחוב זה כל יום, ובאותו יום שרבינו חיתן את אחד מילדיו שם, חשבתו שבחזור מהכולל רבינו יכנס באולם לבדוק מה המצב בפנים, או לכל הפחות שיביט מבחוץ על האולם, אבל רבינו עבר שם ואפילו לא הביט לעבר האולם.

ואכן רבינו כל הזמן היה מחשבן איך להיות כל הזמן שקוע בלימוד, וידוע שבעבר הוא היה נוסע לבריתות בכל הארץ, וסיפר לי היום יהודי שבדיקו לפני עשרים ושבע שנה רבינו הגיע להיות סנדק בברית לבנו בירושלים, ובאותו יום רבינו נסע גם לזכרון יעקב להיות סנדק בעוד ברית, ואמנם תמיד הוא היה מחשבן איך זה לא יהיה על חשבון הלימוד, והיה שתי אפשרויות או שרבינו היה לומד עוד שעתיים יותר מאוחר בלילה ובמשך הנסיעה הוא היה יושן, או שבדרך הוא היה לומד שהיה אין אז הפרעות, וככה הוא היה נוסע עם הספרים שהוא היה צריך ללימוד.

ופעם אחת רבינו הגיע לברית בנתניה, והיה שם עיכוב של כחצי שעה, ואחרי שבועיים התינוק לא הרגיש טוב, ואבי התינוק חשב שזה בגלל שהוא גרם עיכוב מסוים לרבינו ומזה גרם לביטול תורה, הוא נכנס לרבינו וביקש ממנו מחילה על הביטול תורה שנגרם לרבינו, אמר לו רבינו שלא היה כלל ביטול תורה משום שאז הוא הספיק ללמוד עוד כמה דפים.

שאיפותיו בלימוד תורה

כתוב בגמ' תענית על הפסוק "וידגו לרוב בקרב הארץ", שתורה צריך להיות כמו דגים, מה דגים שבים כשיורד גשם הם קופצים ומנסים לתפוס כל טיפה, אע"פ שיש להם מים לרוב, כך דברי תורה שצריך כל הזמן לחפש עוד ועוד.

ויהודי הגיע לרבינו ואמר, שיש לו בבית אקווריום עם דגים ורואה שזה לא כך, הם לא מרימים את הראש. אמר לו רבינו, דגים שבאקווריום לא יודעים מה זה מים, אין להם בכלל מושגים מה זה מים, המושגים שיש להם זה רק קופסה קטנה עם מים, ולכן הם לא יודעים להעריך כל טיפה של מים, אבל דגים שבים יש להם מושגים מה זה כמויות של מים, ורק הם יודעים להעריך את השווי של כל טיפה של מים.

וכך זה בדברי תורה, היה לרבינו מושגים בידיעות התורה, העריך כל חלק שבתורה, רבינו לא הסתפק רק בבלי או ירושלמי, תמיד רצה לגעת עוד ועוד, וכך הגיע להעריך כל חידוש קטן שבתורה.

אבל לנו יש מושגים קטנים, פרק אחד במשנה, ועוד פרק במסכת מסוימת, עוד סוגיא פה ושם, זה לא מספיק, ככה לא יודעים להעריך את כל חלק התורה.

ופעם נכנס אליו יהודי מאמריקה, בעל עסק גדול, והתחיל להתייעץ עם רבינו בהקשר לעסק שלו והארץ עם כל הפרטים כדי לדעת איך ומה לעשות, רבנו ענה לו שיעשה באופן שיהיה כמה שפחות ביטול תורה. רבינו לא התפעל מאותו עשיר ומאף אדם אחר, מחשבתו היתה כל הזמן רק על התורה.

לפני כעשרים שנה, כשרבינו עבר אירוע מוחי רח"ל, הוא התפלל להקב"ה שיהיה רצון שלא ישכח את הדברי תורה שלמד, ושאר הדברים לא היה חשוב לו אם ישכח אותם, וב"ה כך הוה, רבינו המשיך לזכור את כל התורה שלמד.

מילא את ראשו בתורה

כבר בבחורו כשהלך להתייצב בצבא, שאלו את רבינו באיזה ישיבה הוא לומד, רבינו ענה בלומז"ה בעיר פתח תקוה, וכשנשאל באיזה רחוב הישיבה נמצאת, רבינו ענה שהוא לא יודע, שאלו אותו "איך אתה מגיע לישיבה?", ענה רבינו שהוא יודע את הדרך איך מגיעים, אבל למה לו לדעת את השם של הרחוב?!, ושם כתבו עליו שהוא 'בחור מזור...!'

וכל זה צריך להיות לימוד גדול בשבילנו, שאמנם אנחנו לא בדרגה הזאת, שנשכח דברים שלא קשורים ללימוד, אבל לכל הפחות לא להתעניין יותר מידי בדברים שקוראים, שכל ידיעה חיצונית שנכנסת למח זה מגיע על חשבון התורה ח"ו, וכמה שיותר נלך בדרכו של רבינו ונכניס כמה שפחות ידיעות שלא שייכות לתורה, ככה נזכה ליותר תורה.